

Iz pravosodne prakse.

Civilno pravo.

a) O pravicah slovenskega jezika pri c. kr. nadsodišču v Gradcu na prizivnih razpravah v slovenskih pravnih sporih.

V pravdi Matije G. po drju. Fr. Novaku v Ljubljani proti okr. cestnemu odboru v Škofji Loki po drju. Tavčarju v Ljubljani radi 3535 K se je proti sodbi deželnega sodišča v Ljubljani (Cg I 106/7) dne 8. oktobra 1907 vršila prizivna razprava pri c. kr. viš. deželnem sodišču v Gradcu. Obe stranki sta predlagali, da naj c. kr. nadsodišče rabi kakor prizivno sodišče pri prizivni razpravi edinole slovenski jezik ter sodbo razglasi in izda v slovenskem jeziku. C. kr. nadsodišče je ta predlog zavrnilo in izdalo o tem tudi pismen sklep. (Bc II 84/7-4) z razlogi. (Gl. »Slov. Pravnik« 1907 na strani 329.)

C. kr. najvišje sodišče z odločbo od 28. januarja 1908, opr. št. R VI 10/8-1 revizijskemu rekurzu tožnikovega zastopnika ni ugodilo.

Razlogi.

Višje deželno sodišče ugotavlja v svojem sklepu, in v rekurzu se to tudi ne prereka, da se je po dosedanjem običaju stvar oklicavalo v nemškem jeziku, da se je poročilo referenta opravljalo v nemškem jeziku in da se je odločbo razglašalo in izdajalo le v nemškem jeziku, torej vse tako, kakor se je zgodilo v le-tem slučaju. Da bi pa to postopanje bilo proti zakonom in naredbam, ki so se izdale o rabi slovenskega jezika, ni moči po pravici trditi.

§ 13 obč. sod. r. od 1. maja 1881, § 14 sod. r. za zapadno Galicijo in § 4 c. pat. od 9. avgusta 1854, št. 208 drž. zak. urejajo sploh le jezik, katerega je rabiti strankam pred sodiščem.

Pritožba ne trdi, da bi se bilo strankam kratilo rabo slovenskega jezika v njih govorih in izjavah; tudi so dotični deli razpravnega zapisnika protokolirani v slovenskem jeziku. S tem je ustrezno določbam preje navedenih §-ov in tudi ministrskemu ukazu od 8. aprila 1883, št. 4224, po katerem je višje deželno

sodišče dolžno sprejemati vloge v slovenskem jeziku, torej tudi, ob uporabi tega ukaza na ustno postopanje, pripustiti rabo slovenskega jezika pri razpravah.

Prav tako je razvidno iz aktov, da se je tudi nadalje ravnalo po navedenem ministrskem ukazu, namreč, da se mora intimacija odločbe na stranke izvršiti po sodišču prve instance v slovenskem jeziku.

O tem pa, kako je stvar oklicati, v katerem jeziku je opraviti referat in razglasiti sodbo, katero je itak v vsakem slučaju izdati pismeno, o tem ni nikakih naredeb.

Takšna navodila, ki bi premenila dosedanje rabo jezika, pa more izdati le justična uprava.

Instanca pravnih lekov pa more odločiti le o tem, ali je postopanje protivno veljavnim predpisom. Ker v tem slučaju ni protivno, ni bilo moči ugoditi revizijskemu rekurzu.

b) Ugovor kompenzacije proti zahtevi preživitka ni dopusten.

Prvo sodišče je toženca *B* obsodilo, da mora tožniku *A* plačati 122 K s prip. preživitka za dobo od 1. novembra 1906 do 1. novembra 1907, a kompenzacije stroškov v znesku 107.02 K, katere ima toženec terjati od tožnika iz prejšnje pravde, ni dopustilo.

Razlogi.

Vtožena terjatev je terjatev iz preživitka. Preživitek pa je, dokler ne preseže 600 K, po §-u 330, odst. 2 izvrš. r. iz izvršbe izločen. Iz §-a 330 izvrš. r. je jasno razvidno, da je pustiti 600 K prostih, kakor eksistenčni minimum za preživež dolžnika; ker je v tem slučaju dognano, da preživitek ne doseže tega zneska, ni pripustiti kompenzacije proti tej terjatvi, ker bi se s tem izognilo nedopustnosti izvršbe na preživitke in bi se preživitki na ta način preživitkarjem odtezali.

Prizivu toženčevemu okrožno sodišče ni ugodilo.

Razlogi.

Prizivno sodišče je mnenja, da je pravno pravilno, ko prvi sodnik kompenzacije proti tožbenemu zahtevku ni pripustil. Ni

sicer dvomiti, da so tu vsi pogoji, katere § 1438 o. d. z. za kompenzacijo zahteva; tudi kompenzacija ni povsem to, kar je izvršba; toda nasledki obeh so eni in isti. Tu in tam je upniku na tem, da bi iz premoženja dolžnika dobil pokritje svoje terjatve.

Če bi se izvršila kompenzacija terjatve na sodnih stroških s terjatvijo na dajatvah preživitka, katere so pred vsem namenjene v to, da se ž njimi preživitkar more živiti, bi namen teh dajatev ne bil dosežen. Duh zakona, ki v §-ih 290 in nadalje ter 330 izvrš. r. gotove terjatve, bodisi popolnoma, bodisi deloma iz izvršbe izločuje, stremi za tem, da bi dolžniku bilo ohranjeno vsaj toliko, kolikor za svojo preživitev neobhodno potrebuje. V tem zmislu je torej razlagati določbe obč. drž. zakona o kompenzaciji.

Najvišje sodišče s sodbo od dne 17. decembra 1907, št. 14.689 ni ugodilo reviziji toženčevi iz razlogov:

Tukaj gre za rešitev vprašanja, je li dopusten ugovor kompenzacije proti zahtevi iz preživitka, če tudi so podani pogoji §-a 1438 o. d. z.? Obe nižji sodišči sta to vprašanje po pravici zanikali.

Ugotovljeno je, da pristoja tožniku proti tožencu po odbitku plačanega zneska 74.07 K relutum za preživitev v znesku 122.21 K, kateremu zahtevku pa hoče toženec compensando ugovarjati svojo terjatev na sodnih stroških. Toda v §-u 330 izvrš. r. so ustanovljeni gotovi pogoji, ko se izvršba na preživitev voditi ne sme; vsled te zakonite določbe, katera zasleduje socialno politične namene in kakor taka ima absolutno veljavo, ne more toženec voditi izvršbe za svojo terjatev na preživitev tožnikov, in iz tega izhaja, da te svoje terjatve tudi ne more uveljavljati compensando proti zahtevku iz preživitka, ne da bi se s tem kršilo omejitve izvršbe, naznačene v §-u 330 izvrš. r., ki jo je treba uradno vpoštevati.

c) **Katere stroške je pri krida-dražbah vpoštevati za stroške posebne mase po zmislu §-ov 29 b) in 31 konk. reda?**

V konkurzu o imovini Vekoslava Š-a se je na predlog upravitelja konkurzne mase uvedla in izvedla dražba nepremičnin.

Štirje knjižni upniki so prijavili svoje terjatve kot konkurzni in kot tabularni upniki ter je upravitelju z uvedbo teh terjatev naraslo nekaj stroškov.

Prvi sodnik je del teh stroškov smatral za stroške po §-ih 29 b) in 31 konk. reda in jih priznal upravitelju, glede ostanka pa je vsled upora drugih tab. upnikov izrekel, »da se ne tičejo ugotovitve realnih bremen kot takih« in jih zato ni priznal.

Rekurzu upravitelja zoper ta izrek rekurzno sodišče v Ljubljani ni ugodilo iz nastopnih razlogov:

V prvi vrsti bi moral rekurent izposlovati odmero tozadevnih stroškov po §-u 161 konk. reda. Ta predpis zakona je namreč občen in le torej postopati po njem tudi, kadar gre za stroške posebne mase. Tako določene stroške bi potem moral naznaniti pri razdelbnem naroku, kjer bi se po predpisu §-a 213 izvrš. r. razpravljalo, ali in v koliki meri prihajajo v poštev pri razdelbi največjega ponudka. Ker pa rekurent take odmere stroškov ni izposloval, ali vsaj ne dokazal, da jo je, potem ni legitimiran za to zahtevo. Tudi ne glede na ta razlog zahtevkov rekurenta ni upravičen.

Po določbah §-ov 29 b) in 31 konk. reda je za dolgove posebne mase smatrati vse stroške, ki so spojeni z ovedbo, preskuševanjem in ugotovitvijo onih, tudi h konkurzu priglašeni zahtev realnih upnikov, ki pridejo vsaj deloma do plačila. Kake vrste so ti stroški in kdo ima pravico do njih, pa v konkurznem redu ni določeno. Treba zato iskati razjasnitve drugod, in sicer v izvršilnem redu.

Po §-u 74 izvrš. r. mora zavezanec plačati zahtevajočemu upniku vse za uresničbo njegove pravice potrebne stroške. Brezdvomno je torej, da zadenejo zavezanca, odnosno največji ponudek, vsi oni stroški, ki so bili potrebni tekom izvršilnega postopanja za ovedbo in ugotovitev izvršljive terjatve zahtevajočega upnika. Da bi pa zavezanca ali največji ponudek zadeli tudi stroški, katere so imele druge osebe z ugotovitvijo svojih ali drugih terjatev, to v izvršilnem redu ni ustanovljeno.

Upravitelj konkurzne mase, ki po §-u 165 konk. reda izposluje in poganja sodno dražbo, pa ni zahtevajoči upnik,

že zato ne, ker ne išče poplačila izvršljive terjatve, ampak hoče le vnovčiti nepremičnino in morebitni presežek največjega ponudka pritegniti h konk. masi. Sicer je pa v §-u 167 konk. r. izrecno določeno, da je upravitelj v tem slučaju zgolj zastopnik konkurznih upnikov in zavezanca. Ker on torej ni zahtevajoči upnik, potem tudi ne more zahtevati odplate za svoj trud pri ugotovitvi posameznih zahtev realnih upnikov. Gre mu odmera le za oni trud in za one izdatke, ki jih je obrnil v celokupni prid specialne mase, katere bi imel vsak realni upnik, ki bi začel dražbeno postopanje, kakor na pr.: stroške dovolitve prodaje, cenitve, dražbe itd. V tako celokupnost pa ne spadajo posamezne zahteve realnih upnikov, temveč je to zgolj stvar vsakega posameznika posebej.

Da je to stališče pravo in da se mora prav določbe izvrš. reda vporabljeni pri presoji o stroških, ki tvorijo po §-u 31 konk. r. dolgove posebne mase, to izhaja iz določbe §-a 163 konk. reda samega, ki ustanavlja tudi za konkurzni red princip, da realni upniki ne smejo trpeti škode na svojih pravicah. Trpeli pa bi jo, ako naj se pri krida-dražbah priznajo ti stroški, dočim se v izvrš. postopanju ne priznajo.

C. kr. vrhovno sodišče je vsled revizijskega rekurza upravitelja mase z odločbo z dne 28. januarja 1908 opr. št. R VI. 23/8/1 izreklo:

Revizijskemu rekurzu se iz primernih razlogov izpodbijanega sklepa ne ugotovi ter se z ozirom na izvajanja v revizijskem rekurzu še pripomni, da upravitelja konkurne mase ni prištevati v §-ih 209 odst. 2 in 213 izvrš. r. navedenim »upravičencem«, ki imajo pravico upora, ker se more za take šteti le tiste osebe, za katere so na nepremičnini, prodani na izvršilni dražbi, vknjižene stvarne pravice, česar pa ni za konkurzne upnike v svoji celokupnosti, in le v tej celokupnosti ima upravitelj konkurzne mase po § 167 konk. r. varovati in zastopati pravice. K.

d) Kdaj dobe dražbeni pogoji pravno moč in kako dolgo je moči zahtevati premembo po §-u 162 izvrš. r. — Nedopustnost reviz. recurza zoper razveljavljenje prvosodnega sklepa (§ 78 izvrš. r. in § 527 c. pr. r.).

Pri posestvu v *N* je bila na prvem mestu vknjižena hipoteka občine *N* za 300 K, na drugem mestu terjatev denarnega zavoda *A* za 2140 K, na tretjem mestu terjatev zahtevajočega upnika *B* za 910 K in za tem na četrtem mestu užitek istega *B*. Zahtevajoči upnik *B* je tožil hipotekarnega dolžnika na plačilo svoje terjatve in dosegel dne 2. julija 1906 zaznambo dražbenega postopanja. K temu dražbenemu postopanju je pristopil denarni zavod *A* dne 28. julija, ker niso bile plačane obresti njegove terjatve. Dne 4. avgusta 1906 je predložil *B* dražbene pogoje, ki so bili odobreni dne 6. avgusta; istega dne je bil izdan dražbeni oklic in vročen *A*-u dne 26. avgusta; dražbeni narok je bil določen na 10. oktobra. Posestvo je bilo cenjeno na 3169·40 K, užitek je bil ugotovljen za znesek 3825·50 K, najmanjši ponudek pa na 2031·58 K.

Zahtevajoči in pristopivši upnik *A* je bil kasneje opozorjen, da po zmislu dražbenih pogojev mora izdražitelj prevzeti zgoraj omenjeni užitek brez zaračuna na največji ponudek. Sklicuje se na to, da bi bil s tem prikrajšan, in da se takemu pogoju upira § 150 izvrš. r., zahteval je upnik *A* dne 4. oktobra 1906 popravo dražbenih pogojev in zaslišanje strank o tej okolnosti po §-u 162 izvrš. reda.

Okrajno sodišče je dne 4. oktobra 1906 to zahtevo upnika *A* zavrnilo, češ, da je dobil pravno moč sklep, s katerim so ti pogoji bili odobreni.

Zoper to je vložil *A* pritožbo, kateri je okrožno sodišče dne 13. oktobra 1906 ugodilo in ukazalo prvemu sodniku, naj po zakonu dalje postopa in sicer iz razlogov:

Upnik *A* je pristopil k že uvedenemu dražbenemu postopanju z vlogo od 28. julija 1906 in je bil predlagani pristop dovoljen s sklepom od 31. julija 1906, dočim je prvi zahtevajoči upnik *B* šele dne 4. avgusta 1906 predložil dražbene pogoje, ki so bili s sklepom od 6. avgusta 1906 odobreni. Glede na to je bilo pri odobritvi teh pogojev ozirati se že na poprej pristopiv-

šega upnika *A* glede na prevzem realnih bremen po izvršitelju (§-a 151 in 162 izvr. r.). Ker se pa to ni zgodilo, tedaj ne gre predloga pristopivšega upnika zaradi dodatne premembe dražbenih pogojev odmetati iz razloga, češ odobrilni sklep je že dobil pravno moč, to pa zato ne, ker je izvršilni sodnik pozabil o tem odobrenju posebej obvestiti pristopivšega upnika (izvrš. obrazec 139), akoravno bi bilo tako obveščanje po stanju stvari umestno, in tudi dne 6. avgusta 1906 izdani dražbeni oklic nič ne omenja o odobritvi dražbenih pogojev.

Vrhovno sodišče je z odločbo od 19. decembra 1906 št. 20.577 zavrglo pritožbo zahtevajočega upnika *B* iz razlogov:

Z izpodbijaním sklepom je bil prvosodni sklep razveljavljen in s stališča rekurznega sodišča ga je bilo tudi razveljaviti, ne pa kakor revizijski rekurz misli, predrugáčiti. Ker pa je bilo s sklepom rekurznega sodišča prvemu sodniku ukazano, da naj po zakonu nadaljuje postopanje, razumeti je, kakor izhaja iz sklepa rekurznega sodišča, ki navaja § 162 izvrš. r., to tako, da je zgol zaslišati stranke o predlagani premembi dražbenih pogojev, in je torej v bistvu, akoravno bi se bilo lahko to bolj jasno reklo, zaukazano prvemu sodniku, da naj odredi to zaslišanje strank in napravi nov sklep.

Ker pa v sklepu rekurznega sodišča ni rečeno, da naj se šele, ko sklep dobi pravo moč, izvrši, kar je bilo v njem prvi instanci zaukazano, zato proti temu sklepu po §-ih 78 izvrš. r. in 528 c. pr. r. ne gre pritožba in bilo je reviz. rekurz, ker je nedopusten, zavrniti po zmislu §-a 523 c. pr. r.

XXI. redna glavna skupščina društva „Pravnika“.

I. Na dan 25. januarja t. l. je bila sklicana letošnja redna glavna skupščina društva »Pravnika« v ljubljanskem »Narodnem domu«. Zbralo se je prav lepo število članov iz raznih pravniških poklicev. Otvoril je zborovanje ob 9. uri zvečer predsednik g. dr. Majaron in srčno pozdravil navzoče člane in zastopnike